

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про енергетичну ефективність

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2022, № 2, ст.8)

*{Із змінами, внесеними згідно із Законом
№ 2392-IX від 09.07.2022}*

Цей Закон визначає правові, економічні та організаційні засади відносин, що виникають у сфері забезпечення енергетичної ефективності під час виробництва, транспортування, передачі, розподілу, постачання та споживання енергії.

Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

1) вимога до екодизайну - будь-яка вимога щодо продукції, що споживає енергію (далі - енергоспоживча продукція), до проектування такої продукції, спрямована на поліпшення її екологічних характеристик, а також вимога щодо надання інформації про елемент або функцію енергоспоживчої продукції, що протягом всього життєвого циклу продукції може впливати на навколишнє природне середовище;

2) високоефективна когенераційна установка - когенераційна установка з високим коефіцієнтом корисної дії, яка забезпечує економію первинної енергії на рівні не нижче 10 відсотків порівняно з контрольними значеннями ефективності для окремого виробництва електричної і теплової енергії, а також мала когенераційна установка та мікрокогенераційна установка, що забезпечують економію первинної енергії;

3) високоефективна когенерація - комбіноване виробництво електричної та теплової енергії високоефективною когенераційною установкою;

4) екодизайн - інтеграція екологічних аспектів у процес розроблення енергоспоживчої продукції з метою поліпшення екологічних характеристик такої продукції протягом всього її життєвого циклу;

5) економія енергії - обсяг скорочення споживання енергії, який визначається шляхом зіставлення обсягів споживання, виміряних та/або розрахованих до та після впровадження енергоефективних заходів із забезпеченням нормалізації зовнішніх і внутрішніх умов, які впливають на енергоспоживання;

6) енергетична ефективність - кількісне співвідношення між роботою, послугами, товарами або енергією на виході та витраченою енергією на вході;

7) енергетичне маркування - подання споживачам інформації про рівень ефективності споживання енергоспоживчою продукцією енергії та інших ресурсів, а також додаткової інформації шляхом прикріплення (нанесення) енергетичної етикетки;

8) енергетичний аудит - систематизований аналіз використання енергії та споживання енергії у межах, визначених характером та обсягом робіт з енергетичного аудиту з метою визначення, кількісного вираження та підготовки звіту про можливості підвищення рівня енергоефективності;

9) енергетичний аудитор - фізична особа, яка отримала кваліфікаційний сертифікат та має право на здійснення енергетичного аудиту;

10) енергія - усі види палива та енергії, які використовуються в національній економіці, у тому числі природний газ, вугілля, нафта, нафтопродукти, скраплений газ, відновлювані джерела енергії, теплова енергія, електрична енергія та будь-які інші форми енергії, визначені у нормативних актах про статистику в галузі енергетики;

11) енергоефективні заходи - дії технічного, організаційного, економічного, інформаційного характеру або їх сукупність, результатом реалізації яких є підвищення енергетичної ефективності (зниження питомих витрат), яке можна виміряти або розрахувати;

12) ефективне централізоване тепlopостачання - система централізованого тепlopостачання, що використовує мінімум 50 відсотків відновлюваної енергії або 50 відсотків скидної теплової енергії, або 75 відсотків теплової енергії, виробленої у процесі когенерації, або 50 відсотків сукупності такої енергії та тепла;

13) зобов'язальні сторони - постачальники енергії, у тому числі електропостачальники, постачальники природного газу, які відповідно до цього Закону беруть участь у схемі зобов'язань з енергоефективності, за якою вони повинні забезпечити досягнення визначеної для них частки показника щорічного скорочення споживання енергії;

14) інтелектуальна система обліку - автоматизована система, яка інформаційно об'єднує інтелектуальні лічильники та забезпечує приймання, обробку та передавання вимірюваної та іншої інформації каналами зв'язку для цілей проведення комерційних розрахунків, моніторингу та контролю;

15) інтелектуальний лічильник - багатофункціональний лічильник, що забезпечує вимірювання та обмін вимірюваною інформацією з інтелектуальною системою обліку за допомогою каналу зв'язку;

16) кінцеве споживання енергії - обсяг енергії, що постачається споживачам у секторах промисловості, транспорту, надання послуг, сільського господарства та житловому секторі, крім енергії, яка постачається для процесів її перетворення або трансформації та власного споживання енергетичного сектору;

17) мала когенераційна установка - когенераційна установка з максимальною електричною потужністю від 50 кВт до 1 МВт;

18) мікрокогенераційна установка - когенераційна установка з максимальною електричною потужністю до 50 кВт;

19) паливно-енергетичні ресурси - природні та перетворені види палива та енергії;

20) первинне споживання енергії - валовий (сукупний) обсяг спожитої енергії в країні, крім енергії, що використовується для задоволення неенергетичних потреб;

21) первинний енергетичний ресурс - природний енергетичний ресурс, що не піддавався жодним штучним змінам, переробленням чи перетворенням;

22) план дій сталого енергетичного розвитку та клімату - документ стратегічного планування, що може розроблятися на замовлення органу місцевого самоврядування і визначає довгострокові цілі сталого енергетичного розвитку територіальної громади (у

тому числі об'єктів на відповідній території) та економічно обґрунтовані заходи, спрямовані на досягнення національної цілі з енергоефективності;

23) продукція, що споживає енергію (енергоспоживча продукція), - будь-які продукти, у тому числі товари, які при використанні впливають на споживання енергії, і введені в обіг та/або в експлуатацію, у тому числі елементи, що можуть бути частиною такої продукції, які введені в обіг та/або в експлуатацію як окремі частини і екологічні характеристики яких можуть бути незалежно оцінені;

24) ринок енергосервісу - система відносин між замовниками та виконавцями під час придбання енергосервісу;

25) розумні мережі - електричні мережі, що об'єднують в економічно доцільний спосіб учасників ринку електричної енергії та дозволяють керувати передачею енергії та її споживанням з метою підвищення надійності електропостачання та безвідмовності роботи енергетичної системи;

26) система енергетичного менеджменту - система управління, що визначає енергетичну політику та цілі, енергетичні завдання, плани дій та процеси для досягнення цілей та енергетичних завдань;

27) скидна теплова енергія - теплова енергія, отримана як побічний продукт від основної діяльності;

28) споживач - фізична особа, фізична особа - підприємець або юридична особа, що використовує енергію для власних потреб, а не для перепродажу або використання в якості сировини або палива.

2. Інші терміни в цьому Законі вживаються у значеннях, наведених у [Господарському кодексі України](#), [законах України "Про запровадження нових інвестиційних можливостей, гарантування прав та законних інтересів суб'єктів підприємницької діяльності для проведення масштабної енергомодернізації"](#), ["Про ринок природного газу"](#), ["Про ринок електричної енергії"](#), ["Про теплопостачання"](#), ["Про публічні закупівлі"](#), ["Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг"](#), ["Про енергетичну ефективність будівель"](#), ["Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії \(когенерацію\) та використання скидного енергопотенціалу"](#), ["Про стандартизацію"](#), ["Про державну допомогу суб'єктам господарювання"](#), ["Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції"](#), ["Про технічні регламенти та оцінку відповідності"](#), ["Про акредитацію органів з оцінки відповідності"](#).

Стаття 2. Предмет та сфера дії Закону

1. Цей Закон регулює відносини, що виникають у сфері забезпечення енергетичної ефективності, та спрямований на посилення енергетичної безпеки, скорочення енергетичної бідності, сталий економічний розвиток, збереження первинних енергетичних ресурсів та скорочення викидів парникових газів.

2. Сфера забезпечення енергетичної ефективності охоплює енергоефективні заходи, що здійснюються під час виробництва, транспортування, передачі, розподілу, постачання та споживання енергії.

3. На виконання зобов'язань України за Договором про заснування Енергетичного Співтовариства та [Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони](#), цей Закон спрямований на імплементацію *acquis communautaire* Європейського Союзу у сфері енергетичної ефективності, а саме:

Директиви [2012/27/ЄС](#) про енергетичну ефективність, Директиви [2009/125/ЄС](#) про рамки для встановлення вимог до екодизайну для пов'язаних з енергоспоживанням продуктів, Регламенту (ЄС) [2017/1369](#) про встановлення рамок для енергетичного маркування.

Правову основу відносин, що виникають у сфері забезпечення енергетичної ефективності, становлять Конституція України, цей Закон, закони України "Про ринок природного газу", "Про ринок електричної енергії", "Про теплопостачання", "Про публічні закупівлі", "Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг", "Про енергетичну ефективність будівель", "Про запровадження нових інвестиційних можливостей, гарантування прав та законних інтересів суб'єктів підприємницької діяльності для проведення масштабної енергомодернізації", "Про Фонд енергоефективності", "Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу", "Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання", міжнародні договори України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, та інші нормативно-правові акти України. Суб'єкти владних повноважень, а також суди при застосуванні норм цього Закону беруть до уваги правозастосовну практику Енергетичного Співтовариства та Європейського Союзу, зокрема, рішення Суду Європейського Союзу (Європейського Суду, Загального Суду), роз'яснення Європейської Комісії та Секретаріату Енергетичного Співтовариства щодо застосування положень актів законодавства Європейського Союзу, зазначених в абзаці першому цієї частини.

Стаття 3. Державна політика у сфері забезпечення енергетичної ефективності

1. Державна політика у сфері забезпечення енергетичної ефективності є невід'ємною частиною політики у сферах енергетики, економіки, сталого розвитку та охорони навколишнього природного середовища.

2. Основними заходами державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності є:

1) надання переваги енергоефективним заходам, які зменшують попит на енергію, при розробленні нормативно-правових актів, стратегічних документів державної політики та прийнятті рішень щодо фінансування заходів з розвитку об'єднаної енергетичної системи України, об'єктів газової інфраструктури чи об'єктів у сфері теплопостачання, якщо енергоефективні заходи є більш економічно доцільними;

2) усунення регуляторних бар'єрів здійснення енергоефективних заходів;

3) зміцнення співробітництва між споживачами, виробниками, постачальниками енергії, виконавцями енергосервісу, органами державної влади та органами місцевого самоврядування з метою досягнення цілей та цільових показників у сфері забезпечення енергетичної ефективності;

4) популяризація та використання вискоелефективних технологій, систем енергетичного менеджменту, систем моніторингу споживання енергії;

5) стимулювання споживачів до підвищення енергоефективності, управління попитом та використання відновлюваних джерел енергії;

6) сприяння розвитку ринку енергосервісу;

7) сприяння розвитку ефективного централізованого теплопостачання та вискоелефективної когенерації, сприяння доступу до енергосистеми електроенергії від вискоелефективної когенерації;

8) сприяння проведенню систематичних комплексних досліджень у сфері енергоефективності для розробки наукових основ створення новітніх енергоефективних процесів і технологій.

Стаття 4. Управління у сфері забезпечення енергетичної ефективності

1. Управління у сфері забезпечення енергетичної ефективності у межах своїх повноважень здійснюють:

1) Кабінет Міністрів України;

2) центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності будівель;

3) центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива (крім питань забезпечення енергоефективності будівель та інших споруд) (далі - центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива);

4) центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику економічного, соціального розвитку і торгівлі, державну промислову політику, державну політику у сфері технічного регулювання, державних та публічних закупівель;

5) Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг;

6) центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива;

7) інші органи виконавчої влади відповідно до закону;

8) органи місцевого самоврядування.

2. Кабінет Міністрів України через систему органів виконавчої влади:

1) забезпечує формування державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності;

2) організовує розроблення, затверджує та забезпечує виконання державних програм розвитку сфери забезпечення енергетичної ефективності;

3) забезпечує розроблення і здійснення заходів щодо створення інфраструктури, матеріально-технічної бази та інших умов, необхідних для забезпечення енергетичної ефективності;

4) видає у межах своїх повноважень нормативно-правові акти з питань забезпечення енергетичної ефективності;

5) здійснює інші повноваження, визначені законом.

3. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності будівель:

1) здійснює взаємодію з іншими центральними органами виконавчої влади щодо заходів з питань підвищення енергетичної ефективності будівель;

2) здійснює нормативно-правове регулювання у сфері забезпечення енергетичної ефективності будівель;

3) здійснює інформаційно-консультативне забезпечення з питань підвищення рівня енергетичної ефективності будівель;

4) подає Кабінету Міністрів України пропозиції щодо визначення пріоритетних напрямів діяльності, затвердження державних цільових програм у сфері забезпечення енергетичної ефективності будівель та спрямування видатків державного бюджету на їх реалізацію;

5) забезпечує формування державної політики щодо стимулювання ефективного централізованого теплопостачання;

6) здійснює інші повноваження, визначені законом.

4. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива:

1) здійснює взаємодію з іншими центральними органами виконавчої влади щодо заходів з питань забезпечення енергетичної ефективності (крім питань забезпечення енергоефективності будівель та інших споруд);

2) подає Кабінету Міністрів України пропозиції щодо визначення пріоритетних напрямів діяльності, затвердження державних цільових програм у сфері забезпечення енергетичної ефективності (крім питань забезпечення енергоефективності будівель та інших споруд) та спрямування видатків державного бюджету на їх реалізацію;

3) здійснює нормативно-правове регулювання у сфері забезпечення енергетичної ефективності (крім питань забезпечення енергоефективності будівель та інших споруд);

4) здійснює інформаційно-консультативне забезпечення з питань підвищення рівня енергетичної ефективності (крім питань забезпечення енергоефективності будівель та інших споруд);

5) здійснює інші повноваження, визначені законом.

5. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику економічного, соціального розвитку і торгівлі, державну промислову політику, державну політику у сфері технічного регулювання, державних та публічних закупівель:

1) надає роз'яснення щодо застосування критеріїв енергоефективності у сфері публічних закупівель;

2) вносить Кабінету Міністрів України пропозиції щодо вдосконалення державного ринкового нагляду у сферах екодизайну та енергетичного маркування;

3) проводить оцінку ефективності діяльності органів державного ринкового нагляду у сферах екодизайну та енергетичного маркування у встановленому ним порядку та надає рекомендації за результатами її проведення;

4) призначає органи з оцінки відповідності у сферах екодизайну та енергетичного маркування;

5) організовує проведення відповідними державними органами оцінювання органів з оцінки відповідності, які претендують на призначення, щодо їх відповідності вимогам до призначених органів чи визнаних незалежних організацій;

6) проводить із залученням відповідних державних органів моніторинг призначених органів і визнаних незалежних організацій щодо їх відповідності вимогам до призначених органів чи визнаних незалежних організацій і виконання ними своїх обов'язків, встановлених законодавством та відповідними технічними регламентами.

6. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, у межах своїх повноважень забезпечує:

1) стимулювання участі споживачів, які мають можливість керувати своїм споживанням, на ринку електричної енергії;

2) спрощення доступу та стимулювання участі споживачів електричної енергії, які мають можливість керувати своїм навантаженням, у ринках балансування, резервування, допоміжних та інших послуг з урахуванням технологічних обмежень;

3) врахування при прийнятті рішень щодо встановлення тарифів запровадження запропонованих та обґрунтованих операторами систем передачі, операторами систем розподілу енергоефективних заходів;

4) стимулювання впровадження розумних мереж шляхом встановлення системи економічного заохочення для оператора системи передачі та оператора системи розподілу електричної енергії.

7. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива:

1) розробляє державні цільові програми у сфері забезпечення енергетичної ефективності;

2) спільно із заінтересованими органами державної влади та органами місцевого самоврядування розробляє національні плани дій з енергоефективності, здійснює моніторинг їх реалізації та подає звіт Кабінету Міністрів України про стан виконання цих планів;

3) сприяє впровадженню системи енергетичного менеджменту та енергетичного аудиту;

4) розробляє технічні регламенти у визначених сферах діяльності відповідно до [Закону України "Про технічні регламенти та оцінку відповідності"](#);

5) здійснює інші повноваження, визначені законом.

8. Інші центральні органи виконавчої влади:

1) здійснюють підготовку пропозицій щодо реалізації у відповідній галузі економіки державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності, створюють організаційно-економічні механізми підтримки її реалізації;

2) відповідно до своїх повноважень беруть участь у розробленні національних планів дій з енергоефективності, виконанні енергоефективних заходів, здійсненні моніторингу їх реалізації та підготовці звіту Кабінету Міністрів України про стан виконання цих планів;

3) здійснюють інші повноваження, визначені законом.

9. Місцеві державні адміністрації:

1) розробляють проекти регіональних програм забезпечення енергоефективності та забезпечують їх виконання;

2) розробляють та вносять пропозиції до проєктів державних цільових програм у сфері забезпечення енергетичної ефективності;

3) надають відповідним радам пропозиції щодо затвердження регіональних програм енергоефективності;

4) здійснюють інші повноваження, визначені законом.

10. Органи місцевого самоврядування відповідно до їх повноважень:

1) розробляють та затверджують місцеві енергетичні плани;

2) затверджують місцеві цільові програми енергоефективності;

3) приймають рішення щодо впровадження систем енергетичного менеджменту;

4) мають право створювати місцеві цільові фонди для фінансової підтримки місцевих енергетичних планів, місцевих цільових програм енергоефективності, енергоефективних заходів та здійснюють контроль за використанням коштів таких фондів;

5) реалізують енергоефективні заходи у відповідних населених пунктах, здійснюють контроль за виконанням таких заходів за умови, що такі заходи фінансуються з місцевих бюджетів;

6) здійснюють моніторинг результатів упровадження енергоефективних заходів;

7) здійснюють інші повноваження, визначені законом.

Стаття 5. Планування у сфері енергоефективності

1. Державна політика у сфері забезпечення енергетичної ефективності спрямована на досягнення національної цілі з енергоефективності, що встановлюється в Національному плані дій з енергоефективності.

2. Національна ціль з енергоефективності розраховується в абсолютних значеннях первинного споживання енергії та кінцевого споживання енергії центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива. При розрахунку національної цілі з енергоефективності враховуються вимоги актів законодавства Європейського Союзу, рішень Енергетичного Співтовариства, положень цього Закону, інших стратегічних документів, що визначають планові показники у сфері забезпечення енергоефективності, заходів стимулювання енергоефективності.

3. При розрахунку національної цілі з енергоефективності враховуються заходи, визначені цим Законом, раніше впроваджені заходи, а також чинники, що впливають на первинне споживання енергії, зокрема:

економічно обґрунтований потенціал з енергоефективності;

тенденції та прогнози змін валового внутрішнього продукту;

зміни щодо експорту та імпорту енергії;

стан та розвиток відновлюваної енергетики, атомної енергетики та інших сфер енергетики, технологій поглинання та зберігання вуглецю;

інші чинники.

4. З метою досягнення національної цілі з енергоефективності центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ефективного використання

паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, розробляється Національний план дій з енергоефективності (далі - Національний план), який затверджується Кабінетом Міністрів України.

Кабінет Міністрів України кожні три роки приймає рішення про перегляд Національного плану.

5. Національний план містить:

1) перелік заходів, спрямованих на досягнення національної цілі з енергоефективності, зокрема, у виробництві, транспортуванні, передачі, розподілі та споживанні енергії, та строки їх реалізації;

2) джерела та обсяги фінансування;

3) розрахунковий обсяг економії енергії при здійсненні заходів, спрямованих на досягнення національної цілі з енергоефективності;

4) опис методичних підходів до розрахунку досягнутого обсягу економії енергії при впровадженні заходів, спрямованих на досягнення національної цілі з енергоефективності;

5) іншу інформацію відповідно до вимог актів законодавства Європейського Союзу, рішень Енергетичного Співтовариства.

6. Протягом трьох місяців з дня затвердження (перегляду) Національного плану центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, подає його до Секретаріату Енергетичного Співтовариства.

7. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, здійснює систематичний моніторинг виконання Національного плану та подає щороку до 10 числа третього місяця, що настає за звітним періодом, центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, зведену інформацію про хід виконання Національного плану та оприлюднює її на своєму офіційному веб-сайті.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, подає щороку до 30 червня зведену інформацію про поточний прогрес щодо досягнення національної цілі з енергоефективності до Кабінету Міністрів України та Секретаріату Енергетичного Співтовариства.

8. Порядок збору первинної інформації, моніторингу та оцінки виконання Національного плану, в тому числі через електронну національну систему моніторингу енергоефективності (за наявності такої системи), визначається Кабінетом Міністрів України.

9. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, отримує інформацію від органів державної влади, органів місцевого самоврядування та юридичних осіб, що відповідають за реалізацію заходів Національного плану, необхідну для виконання ним своїх повноважень відповідно до вимог цього Закону.

Органи державної влади та органи місцевого самоврядування надають інформацію про результати виконання енергоефективних заходів центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, або розміщують її в національній системі моніторингу енергоефективності (за наявності такої системи) в порядку збору первинної інформації, моніторингу та оцінки виконання Національного плану.

Юридичні особи, що беруть участь у реалізації заходів Національного плану, надають інформацію про результати виконання енергоефективних заходів центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, або розміщують її в національній системі моніторингу енергоефективності (за наявності такої системи) в порядку збору первинної інформації, моніторингу та оцінки виконання Національного плану.

10. З метою сприяння підвищенню енергетичної ефективності будівель і досягнення національної цілі з енергоефективності в частині скорочення питомого споживання енергії в будівлях центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності будівель, розробляє довгострокову Стратегію термомодернізації будівель відповідно до положень [Закону України](#) "Про енергетичну ефективність будівель", яка затверджується Кабінетом Міністрів України.

Стаття 6. Енергетичне планування на місцевому рівні

1. Органи місцевого самоврядування розробляють місцеві енергетичні плани. Рішення про затвердження місцевого енергетичного плану приймається місцевою радою.

2. Цілі та заходи місцевих енергетичних планів узгоджуються з національною ціллю з енергоефективності та Національним планом.

3. Склад, зміст, порядок розроблення та оновлення місцевих енергетичних планів визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері розвитку місцевого самоврядування, територіальної організації влади та адміністративно-територіального устрою, державну політику у сфері житлово-комунального господарства та у сфері забезпечення енергетичної ефективності будівель. Плани дій сталого енергетичного розвитку та клімату, що містять заходи, що мають бути реалізовані для досягнення цілей у сфері забезпечення енергетичної ефективності, розвитку енергетики та адаптації до кліматичних змін, включаючи зменшення викидів вуглекислого газу, можуть бути об'єднані з місцевими енергетичними планами.

4. Заощаджені в результаті впровадження енергоефективних заходів кошти можуть спрямовуватися до місцевих револьверних фондів лише з метою реінвестування в подальші інвестиції в енергоефективність в порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову, бюджетну та боргову політику.

Стаття 7. Придбання енергоспоживчої продукції (товарів) та послуг, пов'язаних із споживанням енергії, а також придбання чи найм (оренда) будівель

1. При проведенні публічних закупівель енергоспоживчої продукції (товарів), вимоги до якої визначені в законодавстві щодо енергетичного маркування, екологічного маркування та екодизайну, вартість якої дорівнює або перевищує суму, визначену [пунктом 1](#) частини першої статті 3 Закону України "Про публічні закупівлі", клас енергетичної

ефективності такої продукції (товарів) повинен бути не нижче класу енергетичної ефективності, визначеного Кабінетом Міністрів України з урахуванням нормативно-правових актів у сфері енергетичного маркування, або показники енергетичної ефективності такої продукції (товарів) повинні відповідати індикативним показникам, визначеним нормативно-правовими актами у сфері екодизайну, або така продукція (товари) повинна відповідати стандартам у сфері екологічного маркування типу I.

2. При проведенні публічних закупівель послуг, для надання яких використовується енергоспоживча продукція (товари), вимоги до якої визначені в законодавстві щодо енергетичного маркування, екологічного маркування та екодизайну, і вартість яких дорівнює або перевищує суму, визначену [пунктом 1](#) частини першої статті 3 Закону України "Про публічні закупівлі", клас енергетичної ефективності такої продукції (товарів) повинен бути не нижче класу енергетичної ефективності, визначеного Кабінетом Міністрів України з урахуванням нормативно-правових актів у сфері енергетичного маркування, або показники енергетичної ефективності такої продукції (товарів) повинні відповідати індикативним показникам, визначеним нормативно-правовими актами у сфері екодизайну, або така продукція (товари) повинна відповідати стандартам у сфері екологічного маркування типу I. Це положення застосовується виключно у випадку, коли придбання енергоспоживчої продукції (товарів) здійснюється з метою надання послуг, що є предметом такої публічної закупівлі.

3. Вимоги до енергоспоживчої продукції (товарів) щодо класу енергетичної ефективності або відповідності індикативним показникам, визначеним нормативно-правовими актами у сфері екодизайну або стандартами у сфері екологічного маркування типу I, зазначаються у тендерній документації.

4. Учасники процедури закупівлі повинні надати документально підтверджену інформацію про відповідність енергоспоживчої продукції (товарів) вимогам щодо класу енергетичної ефективності або індикативним показникам, визначеним нормативно-правовими актами у сфері екодизайну, або стандартам у сфері екологічного маркування типу I, які зазначаються у тендерній документації. Енергоспоживча продукція (товари) і послуги, для надання яких використовується енергоспоживча продукція (товари), якій було надано право застосування екологічного маркування типу I згідно з національними, міжнародними чи європейськими стандартами, мають презумпцію відповідності вимогам до екодизайну тією мірою, якою екологічні критерії, яким повинні відповідати продукція (товари) у разі позначення їх екологічним маркуванням, задовільняють вимоги до екодизайну.

5. При проведенні публічних закупівель енергоспоживчої продукції (товарів) і послуг, для надання яких використовується енергоспоживча продукція (товари), вартість якої не перевищує 50 тисяч гривень, замовники враховують вимоги, визначені [частиною третьою](#) статті 3 Закону України "Про публічні закупівлі", та можуть встановлювати вимоги щодо відповідності класу енергетичної ефективності продукції (товарів) не нижче класу енергетичної ефективності, визначеного Кабінетом Міністрів України з урахуванням нормативно-правових актів у сфері енергетичного маркування, або індикативним показникам, визначеним нормативно-правовими актами у сфері екодизайну, або стандартам у сфері екологічного маркування типу I.

6. Дія [частин першої](#) та [другої](#) цієї статті не поширюється на випадки:

1) коли предметом закупівлі відповідно до [Закону України "Про оборонні закупівлі"](#) є енергоспоживча продукція (товари) і послуги, для надання яких використовується енергоспоживча продукція;

2) наявності підстав, що підтверджують економічну та технічну недоцільність застосування **частин першої** та **другої** цієї статті на момент придбання відповідної продукції (товарів) і послуг або обмеження конкуренції чи дискримінації учасників.

Підтвердження економічної та технічної недоцільності придбання енергоспоживчої продукції (товарів), клас енергетичної ефективності якої повинен бути не нижче класу енергетичної ефективності, визначеного Кабінетом Міністрів України з урахуванням нормативно-правових актів у сфері енергетичного маркування, або показники енергетичної ефективності такої продукції (товарів) повинні відповідати індикативним показникам, визначеним нормативно-правовими актами у сфері екодизайну, або така продукція (товари) повинна відповідати стандартам у сфері екологічного маркування типу I чи придбання послуг, для надання яких використовується така продукція (товари), здійснюється у порядку, який враховує, зокрема, оцінку вартості життєвого циклу продукції, та затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері публічних закупівель.

7. У разі придбання чи укладення договорів найму (оренди) будівель органами державної влади та органами місцевого самоврядування предметом таких договорів можуть бути виключно будівлі, енергетична ефективність яких є на рівні, не нижчому, ніж встановлено мінімальними вимогами до енергетичної ефективності будівель.

8. Дія **частини сьомої** цієї статті не поширюється на випадки:

- 1) придбання будівель з метою їх реконструкції або знесення;
- 2) придбання будівель з метою їх подальшого продажу без використання для власних потреб;
- 3) придбання та найму (оренди) будівель, що є об'єктами культурної спадщини;
- 4) наявності документального підтвердження підстав, що вказують на економічну та технічну недоцільність її застосування на момент придбання чи укладення договорів найму (оренди) будівель.

Підтвердження економічної та технічної недоцільності придбання чи укладення договорів найму (оренди) будівель, що відповідають мінімальним вимогам до енергетичної ефективності будівель, здійснюється у порядку, що затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності будівель.

9. Розробка та затвердження примірних специфікацій для проведення закупівель енергоспоживчої продукції (товарів) чи послуг, для надання яких використовується енергоспоживча продукція, здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, спільно з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері публічних закупівель.

10. Органи державної влади та правоохоронні органи, органи влади Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування, об'єднання територіальних громад оцінюють можливість укладення енергосервісного договору у разі закупівлі послуг з постачання електричної енергії, природного газу, теплової енергії, послуг з постачання гарячої води. Оцінка можливості укладення енергосервісних договорів здійснюється відповідно до методики, що затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності будівель.

Стаття 8. Вимоги до екодизайну та енергетичного маркування продукції, пов'язаної із споживанням енергії

1. Для енергоспоживчої продукції (товарів) можуть встановлюватися вимоги до:

екодизайну, яким така продукція повинна відповідати під час її введення в обіг та/або в експлуатацію на підставі технічних регламентів;

енергетичного маркування.

2. Вимоги до екодизайну енергоспоживчої продукції та межі для визначення цих вимог установлюються технічними регламентами, що розробляються на основі відповідних актів законодавства Європейського Союзу.

3. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, здійснює інформування:

1) виробників та імпортерів енергоспоживчої продукції про вимоги до екодизайну такої продукції;

2) виробників енергоспоживчої продукції, зокрема суб'єктів мікропідприємництва, малого та середнього підприємництва, про можливості та доцільність впровадження екологічно обґрунтованих підходів, у тому числі енергоефективних заходів, на етапі проектування такої продукції;

3) споживачів про переваги використання енергоспоживчої продукції, яка відповідає вимогам до екодизайну.

Інформування виробників та імпортерів енергоспоживчої продукції, споживачів, передбачене цією частиною, здійснюється шляхом розміщення відповідної інформації на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, шляхом проведення навчання, консультування, розповсюдження інформаційних матеріалів, проведення публічних заходів, а також шляхом вжиття інших заходів, не заборонених законодавством.

4. Оцінка відповідності вимогам до екодизайну здійснюється в порядку, визначеному [Законом України "Про технічні регламенти та оцінку відповідності"](#).

5. Забезпечення відповідності енергоспоживчої продукції встановленим вимогам до екодизайну, а також забезпечення відсутності загроз суспільним інтересам здійснюються органами державного ринкового нагляду (контролю) відповідно до [Закона України "Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції"](#), зокрема шляхом:

1) проведення перевірок характеристик енергоспоживчої продукції, у тому числі відбирання зразків продукції та забезпечення проведення їх експертизи (випробування);

2) перевірки додержання вимог щодо представлення енергоспоживчої продукції за місцем проведення показу чи демонстрації в інший спосіб продукції, яка не відповідає встановленим вимогам;

3) вжиття пропорційних обмежувальних (корегувальних) заходів.

6. 3 метою забезпечення функціонування системи енергетичного маркування енергоспоживчої продукції створюється та використовується база даних енергоспоживчої продукції. База даних енергоспоживчої продукції формується, ведеться та оприлюднюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері

ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, відповідно до порядку, визначеного Кабінетом Міністрів України. Товари, що вводяться в обіг та на які поширюються вимоги технічних регламентів з енергетичного маркування енергоспоживчої продукції, мають бути включені до бази даних енергоспоживчої продукції. Доступ до бази даних має бути розмежованим та складатися із закритої частини та відкритої частини.

Стаття 9. Забезпечення щорічного підвищення енергоефективності споживання енергії

1. З метою забезпечення сталого підвищення енергоефективності кінцевого споживання енергії встановлюється цільовий показник щорічного скорочення споживання енергії.

Цільовий показник щорічного скорочення споживання енергії розраховується в абсолютних значеннях кінцевого споживання енергії центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, та затверджується Кабінетом Міністрів України.

Цільовий показник щорічного скорочення споживання енергії має становити не менше ніж 0,8 відсотка сукупного річного обсягу постачання енергії споживачам, усередненого за період з 1 січня 2017 року по 31 грудня 2019 року.

Обсяги постачання енергії у сфері транспорту не враховуються під час розрахунку та встановлення цільового показника щорічного скорочення споживання енергії, зазначеного в частині першій цієї статті.

2. Методика визначення цільового показника щорічного скорочення споживання енергії затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, з урахуванням вимог актів законодавства Європейського Союзу, рішень Енергетичного Співтовариства.

3. Досягнення цільового показника щорічного скорочення споживання енергії забезпечується шляхом вжиття організаційно-економічних та правових заходів із стимулювання енергоефективності, здійснення діяльності Фондом енергоефективності та іншими фондами.

До організаційно-економічних та правових заходів належить:

1) розроблення та виконання державних цільових програм у сфері забезпечення енергетичної ефективності;

2) прийняття стандартів, норм і правил щодо підвищення енергетичної ефективності товарів та послуг, включаючи будівлі та транспортні засоби, вимоги яких перевищують вимоги європейських стандартів, норм і правил, які є обов'язковими відповідно до актів законодавства Європейського Союзу, рішень Енергетичного Співтовариства;

3) запровадження вимог до енергетичного маркування та екодизайну енергоспоживчої продукції, щодо якої не встановлено вимог відповідно до норм актів законодавства Європейського Союзу, рішень Енергетичного Співтовариства;

4) інші заходи, результатом яких є забезпечення щорічного скорочення споживання енергії.

4. У разі недосягнення цільового показника щорічного скорочення споживання енергії шляхом організаційно-економічних та правових заходів із стимулювання енергоефективності, здійснення діяльності Фондом енергоефективності, іншими фондами рішенням Кабінету Міністрів України на підставі інформації, наданої центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, може бути запроваджено порядок функціонування схеми зобов'язань з енергоефективності, за якою зобов'язальні сторони повинні досягти визначеного для них показника щорічного скорочення споживання енергії шляхом забезпечення відповідної економії енергії на рівні кінцевих споживачів енергії.

5. Порядок функціонування схеми зобов'язань з енергоефективності має містити, зокрема:

1) частку цільового показника щорічного скорочення споживання енергії, що має бути досягнута за рахунок схеми зобов'язань з енергоефективності, визначених таким зобов'язальним сторонам;

2) граничний обсяг постачання енергії, до досягнення якого зобов'язальні сторони звільняються від зобов'язання з участі в схемі зобов'язань з енергоефективності;

3) строк, на який впроваджується схема зобов'язань з енергоефективності;

4) строк, протягом якого зобов'язальні сторони повинні досягнути визначеного для них цільового показника щорічного скорочення споживання енергії;

5) методи розрахунку та підтвердження досягнення частки цільового показника щорічного скорочення споживання енергії зобов'язальними сторонами.

6. Цільовий показник щорічного скорочення споживання енергії для зобов'язальних сторін розраховується центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

7. Зобов'язальні сторони забезпечують щорічне скорочення споживання енергії шляхом:

1) впровадження прийнятних енергоефективних заходів на рівні кінцевих споживачів енергії (у тому числі кінцевих споживачів, що мають договірні відносини з іншими учасниками схеми зобов'язань з енергоефективності);

2) залучення виконавців енергосервісу та інших суб'єктів господарювання для реалізації прийнятних енергоефективних заходів на рівні кінцевих споживачів енергії;

3) сплати внеску до Фонду енергоефективності.

8. Перелік прийнятних енергоефективних заходів у будівлях у рамках схеми зобов'язань з енергоефективності затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері енергетичної ефективності будівель. Перелік прийнятних енергоефективних заходів в інших секторах кінцевого споживання (крім будівель) у рамках схеми зобов'язань з енергоефективності затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива.

9. Порядок визначення розмірів та сплати внесків, які сплачуються зобов'язальними сторонами до Фонду енергоефективності відповідно до **пункту 3** частини сьомої цієї статті, встановлюється Кабінетом Міністрів України.

10. Моніторинг та оцінка результатів досягнення цільового показника щорічного скорочення споживання енергії здійснюються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Моніторинг та оцінка результатів досягнення цільового показника щорічного скорочення споживання енергії здійснюються на принципах прозорості, суттєвості та недопущення подвійного врахування економії енергії від заходів.

При оцінці досягнення цільового показника щорічного скорочення споживання енергії до розрахунку може включатися економія енергії, досягнута в результаті реалізації енергоефективних заходів, впроваджених з 31 грудня 2008 року, що впливають на скорочення споживання енергії після набрання чинності цим Законом та можуть бути виміряні та оцінені.

11. Зобов'язальні сторони подають інформацію про досягнення цільового показника щорічного скорочення споживання енергії до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, або розміщують її в національній системі моніторингу енергоефективності (за наявності такої системи).

12. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті інформацію про досягнення цільового показника щорічного скорочення споживання енергії протягом звітного року. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, кожні три роки до 30 червня повідомляє Секретаріат Енергетичного Співтовариства про досягнення цільового показника щорічного скорочення споживання енергії протягом трирічного періоду, що передує року, в якому подається відповідне повідомлення.

Стаття 10. Енергетичний аудит

1. Енергетичний аудит здійснюється енергетичним аудитором, який є незалежним і не має конфлікту інтересів.

Для цілей цього Закону конфліктом інтересів вважається наявність у енергетичного аудитора приватного інтересу в результатах енергетичного аудиту, що може вплинути на об'єктивність чи неупередженість прийняття ним рішень або на вчинення чи невчинення дій під час проведення енергетичного аудиту.

Енергетичний аудит може здійснюватися енергетичним аудитором, що перебуває у трудових відносинах з підприємством, установою, організацією, в якій здійснюється енергетичний аудит, крім випадків, коли проведення енергетичного аудиту є однією з умов отримання державної підтримки.

2. Енергетичний аудит здійснюється на договірних засадах, крім енергетичного аудиту, що здійснюється енергетичним аудитором, який перебуває у трудових відносинах з підприємством, установою, організацією, в якій здійснюється енергетичний аудит.

3. Істотними умовами договору про проведення енергетичного аудиту є:

- 1) строк проведення енергетичного аудиту;
- 2) вартість енергетичного аудиту;
- 3) зобов'язання повідомити замовника про наявність конфлікту інтересів;
- 4) межі здійснення енергетичного аудиту;
- 5) порядок проведення енергетичного аудиту;
- 6) результат енергетичного аудиту;
- 7) вимоги до звіту з енергетичного аудиту;

8) порядок визначення та компенсації шкоди, яка може бути заподіяна енергоаудитором внаслідок неякісного та/або несвоєчасного виконання покладених на нього обов'язків або в разі надання недостовірних результатів енергетичного аудиту;

9) умова щодо звільнення від відповідальності енергоаудитора в разі надання замовником енергетичного аудиту недостовірних даних, що спричинили спотворення результатів такого енергетичного аудиту.

4. Кабінет Міністрів України затверджує порядок проведення та вимоги до енергетичних аудитів, які враховують:

національні стандарти, гармонізовані з міжнародними та регіональними стандартами;

розмежування вимог до енергетичних аудитів будівель, процесів та транспорту;

мінімальні вимоги до структури та змісту звіту з енергетичного аудиту, витягу із звіту з енергетичного аудиту.

5. За результатами здійснення енергетичного аудиту складається звіт з енергетичного аудиту та витяг із звіту з енергетичного аудиту, що вноситься енергетичним аудитором до бази даних витягів із звітів з енергетичного аудиту.

6. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, веде та оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті базу даних витягів із звіту з енергетичного аудиту.

Не підлягає оприлюдненню інформація про найменування суб'єкта господарювання, його місцезнаходження, ідентифікаційний код з Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України, обсяг прибутку.

Доступ до бази даних витягів із звіту з енергетичного аудиту є безоплатним.

7. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, здійснює незалежний моніторинг витягів із звітів з енергетичного аудиту.

У разі якщо за результатами моніторингу витягів із звітів з енергетичних аудитів виявлено, що витяг із звіту з енергетичного аудиту не відповідає вимогам законодавства, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, проводить незалежну верифікацію звіту з енергетичного аудиту. Замовник енергетичного аудиту зобов'язаний надати центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ефективного використання

паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, звіт з енергетичного аудиту та іншу інформацію, необхідну для проведення незалежної верифікації звіту з енергетичного аудиту, з урахуванням вимог законодавства щодо захисту комерційної таємниці.

У разі якщо за результатами незалежної верифікації звітів з енергетичних аудитів було виявлено, що звіти з енергетичного аудиту не відповідають вимогам законодавства, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, надсилає енергетичному аудитуру повідомлення про необхідність приведення у відповідність із вимогами чинного законодавства звіту з енергетичного аудиту, витягу із звіту разом із виявленими зауваженнями. Енергоаудитор зобов'язаний протягом 15 робочих днів усунути надані зауваження та направити виправлений звіт з енергетичного аудиту для повторної незалежної верифікації. Якщо повторну незалежну верифікацію звіту з енергетичного аудиту не пройдено, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, надсилає енергетичному аудитуру повідомлення про те, що в разі повторного порушення енергетичним аудитором законодавства відповідну інформацію буде передано кваліфікаційним організаціям для прийняття рішень відповідно до порядку підтвердження кваліфікації осіб, які мають намір провадити діяльність із здійснення енергетичних аудитів.

Інформація про невідповідність звіту з енергетичного аудиту вимогам законодавства, виявлена за результатами незалежної верифікації, надається замовнику енергетичного аудиту.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, може здійснювати незалежну верифікацію звітів з енергетичного аудиту на вимогу замовника енергетичного аудиту на платній основі.

Розмір плати визначається Кабінетом Міністрів України. Незалежна верифікація проводиться протягом 30 робочих днів після подання звіту про енергетичний аудит та документа, що підтверджує оплату послуги.

Порядок ведення та оприлюднення бази даних витягів із звіту з енергетичного аудиту, незалежного моніторингу витягів із звітів з енергетичного аудиту, незалежної верифікації звітів з енергетичного аудиту затверджується Кабінетом Міністрів України.

8. Суб'єкти великого підприємництва в значенні, наведеному в [Господарському кодексі України](#), зобов'язані проводити енергетичний аудит кожні чотири роки, починаючи з дня проведення першого енергетичного аудиту. У разі залучення державної підтримки (допомоги) на здійснення енергоефективних заходів надавач такої підтримки (допомоги) може визначити однією з умов державної підтримки (допомоги) проведення енергетичного аудиту.

9. Перший енергетичний аудит суб'єктів великого підприємництва має бути проведений протягом трьох років з дня набрання чинності цим Законом, а в разі отримання державної підтримки (допомоги) - до отримання державної підтримки (допомоги). У разі непроведення обов'язкового енергетичного аудиту суб'єкти великого підприємництва, а також інші суб'єкти господарювання в разі отримання державної підтримки (допомоги) на впровадження енергоефективних заходів (якщо обов'язковою умовою такої підтримки (допомоги) є проведення енергетичного аудиту) несуть відповідальність згідно із законом.

Суб'єкти великого підприємництва, а також інші суб'єкти господарювання в разі залучення державної підтримки (допомоги) на здійснення енергоефективних заходів звільняються від обов'язку проведення енергетичного аудиту при запровадженні системи енергетичного та/або екологічного менеджменту, яка сертифікована відповідно до гармонізованих міжнародних і регіональних стандартів та передбачає проведення енергетичного аудиту відповідно до вимог, визначених законом.

10. З метою підтримки ініціатив щодо енергоефективності, проведення енергетичних аудитів і підтримки здійснення енергоефективних заходів суб'єктами мікро-, малого та середнього підприємництва можуть впроваджуватися державні цільові економічні програми енергоефективності.

11. Енергетичний аудит будівель здійснюється енергетичними аудиторами будівель відповідно до Закону України "Про енергетичну ефективність будівель".

{Статтю 10 доповнено частиною одинадцятою згідно із Законом № 2392-IX від 09.07.2022}

Стаття 11. Енергетичні аудитори

1. Підтвердження кваліфікації осіб, які мають намір провадити діяльність із здійснення енергетичного аудиту за відповідним напрямом (будівлі, процеси, транспорт), проводиться кваліфікаційними організаціями, акредитованими у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку.

Порядок підтвердження кваліфікації осіб, які мають намір провадити діяльність із здійснення енергетичних аудитів, та кваліфікаційні вимоги до енергетичних аудиторів затверджуються Кабінетом Міністрів України та передбачають:

проведення кваліфікаційного іспиту осіб, які мають намір провадити діяльність із здійснення енергетичного аудиту;

розмежування кваліфікаційних вимог до енергетичних аудитів будівель, процесів та транспорту;

вимоги до повторного підтвердження кваліфікації осіб;

вимоги та процедуру анулювання кваліфікаційного сертифіката енергетичного аудитора;

інші вимоги до підтвердження кваліфікації осіб.

За результатами підтвердження кваліфікації осіб, які мають намір провадити діяльність із здійснення енергетичних аудитів, надається кваліфікаційний сертифікат.

Строк дії кваліфікаційного сертифіката становить п'ять років.

2. До підтвердження кваліфікації допускаються особи, які одночасно відповідають таким вимогам:

1) здобули відповідну вищу освіту не нижче другого (магістерського) рівня вищої освіти;

2) пройшли підготовку (навчання) за відповідним напрямом (будівлі, процеси, транспорт);

3) мають досвід роботи не менше ніж три роки у сферах енергетики, енергетичної ефективності, енергозбереження, енергетичного аудиту, сертифікації енергетичної ефективності будівель, будівництва та архітектури або житлово-комунального господарства.

3. Кваліфікаційна організація відмовляє у видачі кваліфікаційного сертифіката в разі нескладання особою кваліфікаційного іспиту. Особа, якій відмовили у видачі кваліфікаційного сертифіката в разі нескладання нею кваліфікаційного іспиту, має право на проходження повторного підтвердження кваліфікації не раніше ніж через місяць після прийняття рішення про таку відмову.

4. Енергетичні аудитори під час провадження своєї діяльності мають право:

1) самостійно обирати форми і методи проведення енергетичного аудиту відповідно до національних стандартів, гармонізованих з міжнародними та регіональними стандартами;

2) отримувати від замовника енергетичного аудиту необхідні документи та інформацію для проведення енергетичного аудиту;

3) страхувати свою професійну відповідальність відповідно до законодавства.

5. Енергетичні аудитори під час провадження своєї діяльності зобов'язані:

1) дотримуватися вимог цього Закону та інших нормативно-правових актів, стандартів, технічних регламентів, норм і правил у сфері забезпечення енергетичної ефективності, принципів незалежності;

2) зберігати в таємниці інформацію, отриману під час провадження своєї діяльності, не розголошувати відомості, що становлять предмет комерційної таємниці, і не використовувати їх у своїх інтересах або в інтересах третіх осіб, дотримуватися вимог законодавства про захист персональних даних;

3) відповідати перед замовником енергетичного аудиту за порушення умов договору відповідно до договору та закону.

6. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, веде та оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті базу даних енергетичних аудиторів.

Доступ до бази даних енергетичних аудиторів є безоплатним.

7. Порядок ведення та оприлюднення бази даних енергетичних аудиторів затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива.

8. Інформація про енергетичних аудиторів, які підлягають внесенню до бази енергетичних аудиторів, у тому числі інформація про відмову у видачі кваліфікаційного сертифіката, його анулювання, надається центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, в електронній формі кваліфікаційними організаціями, які провели їх підтвердження кваліфікації, протягом десяти робочих днів з дня прийняття рішення про видачу кваліфікаційного сертифіката, анулювання кваліфікаційного сертифіката енергетичного аудитора або відмову у видачі кваліфікаційного сертифіката.

9. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, вносить до бази даних енергетичних аудиторів подану кваліфікаційними організаціями інформацію про енергетичних аудиторів протягом десяти робочих днів з дня її надходження.

Порядок обміну інформацією між центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, та кваліфікаційними організаціями визначається Кабінетом Міністрів України.

10. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, забезпечує:

1) оприлюднення та доступ споживачів до інформації про порядок та особливості підтвердження кваліфікації осіб, які мають намір провадити діяльність із здійснення енергетичного аудиту;

2) доступність та популяризацію переваг енергетичних аудитів;

3) проведення незалежного моніторингу витягів із звітів з енергетичних аудитів, незалежної верифікації звітів з енергетичних аудитів.

Стаття 12. Системи енергетичного менеджменту

1. Системи енергетичного менеджменту впроваджуються з метою:

1) аналізу споживання паливно-енергетичних ресурсів;

2) планування, реалізації та моніторингу результатів впровадження енергоефективних заходів;

3) досягнення цілей Національного плану;

4) виконання інших заходів, спрямованих на підвищення енергоефективності споживачів енергії.

Системи енергетичного менеджменту впроваджуються відповідно до вимог національних стандартів України, гармонізованих з міжнародними стандартами.

Сертифікація систем енергетичного менеджменту здійснюється органами з сертифікації, акредитованими в Україні згідно із законом.

Сертифікація систем енергетичного менеджменту є добровільною, крім випадків, передбачених цим Законом.

2. Органи державної влади, підприємства, установи та організації, що належать до сфери їх управління, запроваджують та забезпечують функціонування систем енергетичного менеджменту в [порядку](#), затвердженому Кабінетом Міністрів України.

3. Органи місцевого самоврядування впроваджують системи енергетичного менеджменту з урахуванням примірного положення, що затверджується Кабінетом Міністрів України.

Рішення про запровадження системи енергетичного менеджменту та затвердження положення про систему енергетичного менеджменту приймається відповідною радою.

3 метою виконання функції системи енергетичного менеджменту електропостачальники, постачальники природного газу, теплопостачальні організації надають за запитом органу місцевого самоврядування інформацію про обсяги поставленої ними енергії та інформацію про спожиту енергію споживачами, розміщеними в межах території відповідної адміністративно-територіальної одиниці, з урахуванням законодавства про захист персональних даних та забезпечення комерційної таємниці.

4. Органи державної влади, органи місцевого самоврядування впроваджують порядок використання економії коштів, що виникла в результаті функціонування системи

енергетичного менеджменту, для стимулювання закладів бюджетної сфери до впровадження енергоефективних заходів (далі - порядок використання економії коштів).

Примірний порядок використання економії коштів, що виникла в результаті функціонування системи енергетичного менеджменту органів державної влади, органів місцевого самоврядування, затверджується Кабінетом Міністрів України.

Економія коштів, що виникла в результаті функціонування системи енергетичного менеджменту, визначається щодо базового рівня енергетичної ефективності з урахуванням дотримання повітряно-теплогового режиму, рівня освітлення, інших вимог утримання будівель, визначених санітарними нормами та правилами в галузі організації праці, утримання будинків, будівель, споруд.

Базовий рівень енергетичної ефективності щодо будівель, які перебувають у власності або користуванні органів місцевого самоврядування, органів державної влади, визначається відповідно до методики, затвердженої центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності будівель.

5. Обов'язковою умовою отримання державної підтримки (допомоги) на впровадження енергоефективних заходів органами місцевого самоврядування є наявність рішення про запровадження системи енергетичного менеджменту в таких органах.

6. У разі надання суб'єктам господарювання державної допомоги на здійснення енергоефективних заходів надавач такої допомоги може визначити однією з умов державної допомоги обов'язкову наявність сертифікованої системи енергетичного менеджменту.

Системи енергетичного менеджменту суб'єктів господарювання мають бути сертифіковані акредитованими в Україні органами сертифікації відповідно до гармонізованих міжнародних стандартів.

7. З метою систематизації інформації центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, веде реєстр суб'єктів господарювання, що отримали сертифікати систем енергетичного менеджменту та/або екологічного менеджменту, в порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива.

Орган сертифікації надає центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, інформацію про сертифікацію систем енергетичного та/або екологічного менеджменту суб'єктів господарювання в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Реєстр суб'єктів господарювання, які отримали сертифікати систем енергетичного менеджменту та/або екологічного менеджменту, публікується на веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива.

8. З метою моніторингу стану впровадження систем енергетичного менеджменту органів державної влади та органів місцевого самоврядування центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та

альтернативних видів палива, веде реєстр органів державної влади та органів місцевого самоврядування, в яких впроваджено систему енергетичного менеджменту, в порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива.

Органи державної влади та органи місцевого самоврядування надають центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, інформацію про стан та результати впровадження систем енергетичного менеджменту за формою та у строки, визначені центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, або розміщують її в національній системі моніторингу енергоефективності (за наявності такої системи).

Реєстр органів державної влади та органів місцевого самоврядування, в яких впроваджено систему енергетичного менеджменту, публікується на веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива.

Стаття 13. Національна система моніторингу енергоефективності

1. Національна система моніторингу енергоефективності (далі - Система) - єдина централізована інформаційна система, яка функціонує на основі програмних, технічних засобів та інформаційних технологій, що забезпечують збирання, обробку, зберігання, захист, перегляд і використання інформації у сфері забезпечення енергетичної ефективності.

Система створюється з метою моніторингу заходів, передбачених цим Законом, систематизації та інформаційного обміну всіх баз даних, що містять інформацію про первинне та кінцеве споживання енергії, має нормативно визначені взаємозв'язки, права та обов'язки, стимули і противаги між усіма учасниками інформаційного обміну, а також технічні характеристики роботи.

2. Цілями функціонування Системи є:

1) забезпечення громадян, органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій інформацією про рівень енергетичної ефективності в країні;

2) моніторинг виконання Національного плану, стратегії термомодернізації будівель;

3) моніторинг стану впровадження систем енергетичного менеджменту органів державної влади, органів місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах, організаціях;

4) моніторинг виконання державних цільових програм у сфері забезпечення енергетичної ефективності та оцінка їх ефективності;

5) моніторинг наявності місцевих енергетичних планів і звітів про їх реалізацію;

6) проведення порівняння енергетичної ефективності об'єктів (бенчмаркінгу).

3. Порядок функціонування Системи та організації електронного інформаційного обміну (далі - Порядок функціонування Системи), а також перелік володільців інформації,

учасників інформаційного обміну, які надають інформацію до Системи, затверджуються Кабінетом Міністрів України.

4. Технічним адміністратором Системи (далі - технічний адміністратор) є визначене Кабінетом Міністрів України в Порядку функціонування Системи державне унітарне підприємство, яке належить до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері інформатизації, електронного урядування, формування і використання національних електронних інформаційних ресурсів, розвитку інформаційного суспільства.

Технічний адміністратор здійснює заходи із створення, модернізації та супроводження програмного забезпечення Системи, відповідає за технічне і технологічне забезпечення Системи, збереження та захист інформації (даних), що містяться в Системі, проводить навчання роботі з Системою, забезпечує безперебійне функціонування Системи, можливість інтеграції і взаємодії інших інформаційних систем із Системою. Інформаційна взаємодія інформаційних систем володільців інформації і користувачів інформації з Системою здійснюється з використанням єдиних форматів.

Заходи, визначені абзацом другим цієї частини, здійснюються технічним адміністратором відповідно до цього Закону, законів України "Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах", "Про захист персональних даних", "Про авторське право і суміжні права".

5. Держателем Системи є центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, який вживає організаційних заходів, пов'язаних із забезпеченням функціонування Системи.

6. Інформація та документи, що становлять державну таємницю відповідно до законодавства про державну таємницю, не підлягають розміщенню в Системі.

7. Система забезпечує можливість:

- 1) збирання, зберігання, обробки та аналізу інформації;
- 2) надання інформації в електронному вигляді, доступності інформації (даних), що міститься в Системі;
- 3) отримання і використання достовірної та актуальної інформації;
- 4) взаємодії інших інформаційних систем, баз даних та реєстрів із Системою за допомогою використання єдиних форматів;
- 5) взаємодії технічного адміністратора, володільців інформації і користувачів інформації;
- 6) модернізації Системи.

8. Володільці інформації, учасники інформаційного обміну розміщують у Системі інформацію, передбачену Порядком функціонування Системи, у тому числі з використанням наявних у них інформаційних систем. Володільці інформації, учасники інформаційного обміну забезпечують повноту, достовірність, актуальність інформації та своєчасність її розміщення в Системі.

9. У Системі розміщується інформація з баз даних, ведення яких забезпечується органами державної влади та органами місцевого самоврядування відповідно до законодавства, шляхом електронного інформаційного обміну.

10. Органи місцевого самоврядування розміщують у Системі інформацію відповідно до Порядку функціонування Системи.

Стаття 14. Інтелектуальні системи обліку енергії

1. Оператор системи передачі, що здійснює свою діяльність відповідно до [Закону України "Про ринок електричної енергії"](#), оператор газотранспортної системи, що здійснює свою діяльність відповідно до [Закону України "Про ринок природного газу"](#) (далі - оператори системи передачі), оператори системи розподілу, що здійснюють свою діяльність відповідно до [Закону України "Про ринок електричної енергії"](#), оператори газорозподільної системи, що здійснюють свою діяльність відповідно до [Закону України "Про ринок природного газу"](#) (далі - оператори системи розподілу), з метою здійснення розрахунків, моніторингу, контролю та інформування, на підставі оцінки технічної можливості та економічної доцільності встановлення інтелектуальних систем обліку вживають заходів щодо встановлення інтелектуальних систем обліку, які надають точну (достовірну) інформацію про фактичне споживання енергії, у тому числі за часовими періодами.

2. Порядок оцінки технічної можливості та економічної доцільності встановлення інтелектуальних систем обліку операторами систем передачі, операторами систем розподілу затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива.

3. Споживач має право та йому не може бути відмовлено у встановленні інтелектуальних лічильників за його ініціативою та за його рахунок, а також не може бути відмовлено у доступі до інформації про власне споживання.

4. Стимулювання встановлення інтелектуальних систем обліку операторами систем передачі та операторами систем розподілу може здійснюватися шляхом вжиття таких заходів:

1) надання державної підтримки (допомоги) заходів із встановлення інтелектуальних систем обліку відповідно до [Закону України "Про державну допомогу суб'єктам господарювання"](#);

2) вжиття Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, заходів державного регулювання, які стимулюватимуть впровадження інтелектуальних систем обліку;

3) здійснення інших заходів, передбачених законодавством.

Стаття 15. Стимулювання енергоефективності у сфері передачі та розподілу електричної енергії, транспортування та розподілу природного газу

1. Оператори системи передачі та оператори системи розподілу кожні п'ять років до 1 березня здійснюють оцінку потенціалу енергоефективності газотранспортної системи, системи передачі електричної енергії, газорозподільної системи, системи розподілу електричної енергії в Україні, зокрема щодо визначення показників енергоефективності діяльності з передачі та розподілу електричної енергії, транспортування та розподілу природного газу (зокрема втрати та витрати енергії в мережах), керування навантаженням і забезпечення оперативної сумісності, а також доступу до мереж для споживачів електричної енергії, у тому числі енергетичних кооперативів, приватних домогосподарств, генеруючі установки яких виробляють електричну енергію з відновлюваних (альтернативних) джерел енергії.

2. Оцінка потенціалу енергоефективності містить перелік заходів та обсягів фінансування для реалізації економічно ефективних рішень для підвищення рівня енергоефективності газотранспортної системи, системи передачі електричної енергії, газорозподільної системи, системи розподілу електричної енергії з графіком їх запровадження. Оператори системи передачі та оператори системи розподілу протягом десяти днів з дня завершення оцінки надсилають результати оцінки потенціалу енергоефективності газотранспортної системи, системи передачі електричної енергії, газорозподільної системи, системи розподілу електричної енергії в Україні до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, та Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, на підставі цієї інформації формує та оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті звіт про результати оцінки потенціалу енергоефективності газотранспортної системи, системи передачі електричної енергії, газорозподільної системи, системи розподілу електричної енергії в Україні. Формування та оприлюднення звіту про результати оцінки потенціалу енергоефективності газотранспортної системи, системи передачі електричної енергії, газорозподільної системи, системи розподілу електричної енергії в Україні здійснюються до 1 червня року, в якому завершено відповідну оцінку.

Методика оцінки потенціалу енергоефективності газотранспортної системи, системи передачі електричної енергії, газорозподільної системи, системи розподілу електричної енергії розробляється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, та затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива.

Методика розробляється з урахуванням вимог актів законодавства Європейського Союзу, рішень Енергетичного Співтовариства.

3. Заходи з енергоефективності відповідних систем є пріоритетними для включення до інвестиційних програм/планів розвитку відповідних систем виходячи з технічної можливості та економічної доцільності.

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, затверджує інвестиційні програми/плани розвитку операторів передавальних систем та операторів розподільних систем з урахуванням заходів з підвищення енергоефективності відповідних систем.

4. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, у межах компетенції забезпечує:

1) стимулювання участі споживачів, які мають можливість керувати своїм споживанням, на ринку електричної енергії;

2) спрощення доступу та стимулювання участі споживачів електричної енергії, які мають можливість керувати своїм навантаженням, у ринках балансування, резервування, допоміжних та інших послуг з урахуванням технологічних обмежень;

3) врахування при прийнятті рішень щодо встановлення тарифів впровадження запропонованих та обґрунтованих операторами систем передачі, операторами систем розподілу енергоефективних заходів;

4) стимулювання впровадження "розумних мереж" шляхом встановлення системи економічного заохочення для оператора системи передачі та операторів систем розподілу електричної енергії.

Впровадження "розумних мереж" здійснюється з урахуванням Концепції впровадження "розумних мереж" в Україні та середньострокового Плану заходів із впровадження "розумних мереж" в Україні, що розробляються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, та затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Концепція впровадження "розумних мереж" в Україні може містити, зокрема:

1) оцінку існуючої ситуації в електроенергетиці України щодо наявності елементів "розумних мереж";

2) огляд основних існуючих на сьогодні у світі технологій "розумних мереж";

3) бачення розвитку технологій "розумних мереж" в Україні;

4) цілі на визначений строк;

5) перелік заходів із розвитку "розумних мереж";

6) дорожню карту впровадження "розумних мереж" в Україні за напрямками:

6.1. геоінформаційні системи;

6.2. системи моніторингу та управління електромережами;

6.3. системи інтелектуального обліку електроенергії;

6.4. інтеграція відновлюваної енергетики;

6.5. інтеграція накопичувачів електричної енергії;

6.6. інфраструктура для електромобілів;

6.7. розвиток каналів зв'язку;

6.8. кібербезпека;

7) оцінку потреби в коштах, джерела та обсяги фінансування заходів із розвитку "розумних мереж";

8) пропозиції щодо вдосконалення нормативної бази;

9) оцінку впливу впровадження технологій "розумних мереж" на показники якості, надійності електропостачання та на показники енергоефективності електромереж.

Стаття 16. Стимулювання ефективності у сфері теплопостачання

1. Органи місцевого самоврядування розробляють схеми теплопостачання населених пунктів України відповідно до методики, затвердженій центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства, за принципом оптимального поєднання різних систем теплопостачання, з використанням методу аналізу витрат і вигід. Схема теплопостачання визначає найбільш економічно ефективний сценарій теплопостачання населеного пункту, що сприяє

наближенню існуючої системи до показників ефективного централізованого теплопостачання, сприяє зменшенню обсягу використання паливно-енергетичних ресурсів для виробництва, транспортування та постачання одиниці теплової енергії споживачам.

2. Оцінка потенціалу застосування ефективного централізованого теплопостачання та високоефективної когенерації є окремим розділом схеми теплопостачання, розробляється на підставі аналізу витрат і вигід та містить, зокрема:

1) опис і карту території з зазначенням існуючих та потенційних об'єктів споживання теплової енергії, існуючих та запланованих об'єктів у сфері теплопостачання, потенційних джерел теплової енергії, у тому числі промислових установок або інших об'єктів, які генерують скидну теплову енергію;

2) оцінку енергетичного та технічного потенціалу застосування ефективного централізованого теплопостачання та високоефективної когенерації;

3) розрахунок цілі з економії первинної енергії;

4) оцінку місцевих, регіональних, державних та міжнародних програм підтримки виробництва, транспортування та постачання теплової енергії із зазначенням, за наявності, потенційної частки безповоротної допомоги.

Вимоги до аналізу витрат і вигід, який здійснюється під час оцінки потенціалу застосування ефективного централізованого теплопостачання та високоефективної когенерації, встановлюються в методиці розроблення схем теплопостачання населених пунктів України.

3. Органи місцевого самоврядування направляють схеми теплопостачання до Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій для врахування їх під час розроблення регіональних програм модернізації систем теплопостачання.

4. Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації кожні п'ять років до 1 квітня формують зведений звіт про потенціал застосування ефективного централізованого теплопостачання та високоефективної когенерації, визначений органами місцевого самоврядування при складанні схем теплопостачання, та направляють його до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства.

Форма звіту та порядок його надання затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства.

5. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства, формує, затверджує і кожні п'ять років подає до Секретаріату Енергетичного Співтовариства національний звіт з комплексної оцінки потенціалу застосування ефективного централізованого теплопостачання та високоефективної когенерації. Порядок розроблення національного звіту з комплексної оцінки потенціалу застосування ефективного централізованого теплопостачання та високоефективної когенерації затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства.

Після затвердження національний звіт оприлюднюється на офіційному веб-сайті органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства.

6. Кабінет Міністрів України враховує національний звіт з комплексної оцінки потенціалу застосування ефективного централізованого теплопостачання та вискоефективної когенерації при розробці та затвердженні державних програм, забезпеченні політики стимулювання впровадження ефективних систем теплопостачання, вискоефективної когенерації, низькопотенціальних систем теплопостачання та використання скидної теплової енергії.

7. Особливості здійснення кваліфікації когенераційної установки та видачі гарантії походження електричної енергії, яка вироблена вискоефективною когенераційною установкою, регулюються [Законом України](#) "Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу".

Стаття 17. Енергосервіс

1. Для здійснення енергоефективних та інших заходів, спрямованих на скорочення споживання та/або витрат на оплату паливно-енергетичних ресурсів та/або житлово-комунальних послуг порівняно із споживанням та/або витратами, які існували б за відсутності таких заходів, фізична особа, фізична особа - підприємець або юридична особа може укласти енергосервісний договір. Предметом енергосервісного договору є здійснення енергосервісу. Об'єктом енергосервісу можуть бути будівля, будинок, інша споруда або їх комплекс, група будівель (споруд), система інженерних споруд, об'єднаних єдиним технологічним циклом, або їх окреме енергоспоживаюче обладнання, об'єкт та/або елемент (частина) об'єкта благоустрою населених пунктів, щодо яких здійснюються енергоефективні заходи при виконанні енергосервісного договору. Оплата енергосервісу за енергосервісним договором здійснюється за рахунок суми (або її частини) скорочення споживання та/або витрат на оплату паливно-енергетичних ресурсів та/або житлово-комунальних послуг порівняно із споживанням (витратами) за відсутності таких заходів. Кошти на здійснення енергосервісу можуть залучатися замовником енергосервісу, виконавцем енергосервісу, а також частково за рахунок грантів, державних програм та інших джерел, не заборонених законом. У разі якщо замовником енергосервісу є юридична особа, що здійснює діяльність за регульованим тарифом, кошти на оплату виконавцю енергосервісу за енергосервісним договором включаються до структури регульованих тарифів у обсязі, що не перевищує розмір економії енергії в результаті впровадження енергоефективних заходів за енергосервісним договором.

2. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності будівель, створює умови для розвитку ринку енергосервісу.

3. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, створює умови для розвитку ринку енергосервісу та доступу суб'єктів малого і середнього підприємництва до цього ринку шляхом:

1) поширення інформації про:

укладені енергосервісні договори;

рекомендації щодо положень, які гарантують захист прав та інтересів замовника енергосервісного договору;

фінансові інструменти (гранти, кредити, страхування) та інші механізми, спрямовані на стимулювання здійснення енергосервісу;

практику здійснення енергосервісу;

2) формування, оприлюднення та оновлення переліку виконавців енергосервісу, потенційних об'єктів енергосервісу або створення інформаційної системи, в якій зазначатимуться відомості щодо виконавців енергосервісу, потенційних об'єктів енергосервісу, відповідно до порядку, затвердженого центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива;

3) підтримки органів державної влади та органів місцевого самоврядування під час закупівель енергосервісу;

4) сприяння залученню незалежних ринкових посередників (банків та інших фінансових установ), що стимулюватимуть споживачів і виконавців енергосервісу до укладення енергосервісних договорів;

5) проведення моніторингу ринку енергосервісу.

4. Електропостачальникам, постачальникам природного газу, теплопостачальним організаціям, операторам систем розподілу, теплотранспортуючим організаціям забороняється вживати будь-яких заходів, що перешкоджають здійсненню енергосервісу та інших енергоефективних заходів, стримують розвиток ринків енергосервісу та інших енергоефективних заходів, у тому числі шляхом порушення строків видачі технічних умов на підключення (приєднання) до мереж, зловживання монопольним становищем, недобросовісної конкуренції, створення перешкод суб'єктам господарювання у процесі конкуренції, досягнення неправомірних переваг у конкуренції відповідно до закону.

Стаття 18. Популяризація та стимулювання підвищення рівня енергоефективності серед споживачів

1. Стимулювання споживачів до впровадження енергоефективних заходів здійснюється шляхом:

1) інформування про надання фінансування на впровадження енергоефективних заходів, у тому числі грантів, субсидій, здешевлення кредитів на здійснення енергоефективних заходів, відшкодування частини вартості енергоефективних заходів, надання безповоротної фінансової та технічної допомоги;

2) поширення інформації та здійснення інформаційно-освітніх енергоефективних заходів;

3) реалізації та популяризації пілотних проектів;

4) стимулювання зміни режиму споживання енергії на робочому місці;

5) заохочення до впровадження інтелектуальних систем обліку енергії.

2. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, забезпечує:

1) доступність інформації про існуючі механізми, фінансові та правові умови підвищення рівня енергетичної ефективності серед споживачів, суб'єктів архітектурної діяльності, енергетичних та екологічних аудиторів;

2) поширення інформації серед банків та інших фінансових установ про можливість участі у фінансуванні енергоефективних заходів, включаючи участь у державно-приватному партнерстві;

3) встановлення умов для постачальників енергії щодо надання споживачам актуальної інформації та рекомендацій з питань підвищення рівня енергетичної ефективності;

4) поширення за участю інших осіб інформації та здійснення інформаційно-освітніх заходів з метою інформування населення про переваги та практику здійснення енергоефективних заходів;

5) здійснення оцінки та, за необхідності, формування і надання центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, пропозицій щодо вжиття заходів з усунення регуляторних бар'єрів у сфері забезпечення енергетичної ефективності;

6) оцінку та, за необхідності, формування і надання центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності будівель, пропозицій щодо вжиття заходів з усунення регуляторних бар'єрів у сфері забезпечення енергетичної ефективності будівель.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, спільно з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах освіти і науки, забезпечують розроблення методичних матеріалів для загальноосвітніх навчальних закладів щодо енергоефективності.

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах освіти і науки, включає матеріали щодо простих та маловитратних енергоефективних заходів для побутових споживачів до навчальних програм загальноосвітніх навчальних закладів.

Стаття 19. Державні фонди стимулювання енергоефективності

1. Для реалізації державної політики у сфері енергоефективності, крім Фонду енергоефективності, який діє відповідно до [Закону України "Про Фонд енергоефективності"](#), можуть створюватися інші державні фонди з дотриманням таких умов:

1) програми державних фондів надають фінансування на різні типи енергоефективних заходів та/або спрямовані на різні групи споживачів енергії;

2) забезпечуються моніторинг та верифікація використання бюджетних коштів.

Стаття 20. Відповідальність за порушення законодавства у сфері забезпечення енергетичної ефективності

1. Особи, винні в порушенні вимог законодавства у сфері забезпечення енергетичної ефективності, несуть відповідальність відповідно до закону.

2. На операторів систем передачі та операторів систем розподілу за порушення ними вимог цього Закону щодо проведення оцінки потенціалу енергоефективності Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, накладає штрафи.

Порушення операторами систем передачі та операторами систем розподілу вимог цього Закону щодо проведення оцінки потенціалу енергоефективності тягне за собою накладення штрафу на таких суб'єктів господарювання у розмірі тридцяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

3. У разі запровадження схеми зобов'язань з енергоефективності відповідно до **частини четвертої** статті 9 цього Закону Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, накладає на суб'єктів господарювання, яким встановлено зобов'язання щодо досягнення цільового показника щорічного скорочення споживання енергії та ліцензування яких здійснює Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг:

за недотримання зобов'язань щодо досягнення цільового показника щорічного скорочення споживання енергії у розмірі, що не перевищує 50 відсотків від встановленого показника, -

штраф у розмірі тридцяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

за недотримання зобов'язань щодо досягнення цільового показника щорічного скорочення споживання енергії у розмірі 50 відсотків і більше від встановленого показника -

штраф у розмірі шістдесяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

4. У разі перешкоджання здійсненню енергосервісу електропостачальниками, постачальниками природного газу, теплопостачальними організаціями, операторами систем розподілу, теплотранспортуючими організаціями виконавці енергосервісу чи замовники енергосервісу можуть звертатися до відповідного органу ліцензування з вимогою про усунення порушень законодавства та ліцензійних умов.

Стаття 21. Прикінцеві та перехідні положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, крім:

статті 11, яка набирає чинності через дванадцять місяців з дня набрання чинності цим Законом;

статті 7, частини шостої статті 8, частини п'ятої статті 12, які набирають чинності через двадцять чотири місяці з дня набрання чинності цим Законом;

абзацу сьомого підпункту "а" підпункту 5 пункту 3 статті 21 "Прикінцеві та перехідні положення" цього Закону, який набирає чинності з 1 січня 2022 року.

До дня набрання чинності **статтею 11** цього Закону енергетичним аудитором вважається особа, яка проводить енергетичний аудит.

2. Визнати таким, що втратив чинність, **Закон України "Про енергозбереження"** (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 30, ст. 283 із наступними змінами).

3. Внести зміни до таких законів України:

1) **частину першу** статті 15 Закону України "Про інвестиційну діяльність" (Відомості Верховної Ради України, 1991 р., № 47, ст. 646 із наступними змінами) викласти в такій редакції:

"1. **Обов'язковій державній експертизі** підлягають інвестиційні проекти, що реалізуються із залученням бюджетних коштів, коштів державних підприємств, установ та організацій, а також за рахунок кредитів, наданих під державні гарантії, інших форм державної підтримки для реалізації інвестиційних проектів, передбачених цим Законом, крім інвестиційних проектів, що здійснюються на умовах державно-приватного партнерства, у тому числі у формі концесії, проектів, які реалізуються у рамках виконання державних цільових програм з енергоефективності та об'єктів будівництва, що споруджуються (реконструюються) із залученням коштів Фонду енергоефективності, та крім інвестиційних проектів із значними інвестиціями, що реалізуються відповідно

до [Закону України](#) "Про державну підтримку інвестиційних проєктів із значними інвестиціями в Україні";

2) [частину першу](#) статті 26 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 24, ст. 170 із наступними змінами) доповнити пунктом 58 такого змісту:

"58) прийняття рішення про запровадження системи енергетичного менеджменту, затвердження положення про систему енергетичного менеджменту";

3) у [статті 3](#) Закону України "Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу" (Відомості Верховної Ради України, 2005 р., № 20, ст. 278; 2017 р., № 27-28, ст. 312) слова "Про енергозбереження" замінити словами "Про енергетичну ефективність";

4) в [абзаці другому](#) статті 7 Закону України "Про тепlopостачання" (Відомості Верховної Ради України, 2005 р., № 28, ст. 373; 2010 р., № 49, ст. 571) слова і цифри "має бути не менше 5-7 років" замінити словами і цифрами "становить 10 років";

5) у [Законі України](#) "Про запровадження нових інвестиційних можливостей, гарантування прав та законних інтересів суб'єктів підприємницької діяльності для проведення масштабної енергомодернізації" (Відомості Верховної Ради України, 2015 р., № 26, ст. 220 із наступними змінами):

а) у [статті 3](#):

у частині першій слова і цифри "пунктом 4 частини другої статті 35" замінити словами і цифрами "пунктом 1 частини другої статті 40";

частину другу викласти в такій редакції:

"2. У разі здійснення закупівлі енергосервісу за процедурою відкритих торгів строк для подання тендерних пропозицій встановлюється відповідно до [абзацу другого](#) частини третьої статті 20 Закону України "Про публічні закупівлі", розкриття тендерних пропозицій відбувається у порядку, передбаченому [абзацом третім](#) частини першої статті 28 Закону України "Про публічні закупівлі", розгляд та оцінка тендерних пропозицій відбуваються у порядку, передбаченому частинами [другою](#) та [дванадцятю](#) статті 29 Закону України "Про публічні закупівлі";

у пункті 3 частини третьої слова "використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива" замінити словами "забезпечення енергетичної ефективності будівель";

в абзаці другому частини четвертої слово "процедури" виключити, а слова "абзацами четвертим, п'ятим, шостим і десятим" замінити словами і цифрами "пунктами 3, 4, 5 і 11";

[у першому реченні](#) частини п'ятої слова "абзацом четвертим" замінити словом і цифрою "пунктом 3";

б) в [абзаці третьому](#) частини третьої статті 5 слова і цифри "частини четвертої статті 36" замінити словами і цифрами "частини п'ятої статті 41";

в) [статтю 7](#) викласти в такій редакції:

"Стаття 7. Особливості відміни тендера чи визнання тендера таким, що не відбувся

1. Відміна тендера чи визнання тендера таким, що не відбувся, здійснюється відповідно до [статті 32](#) Закону України "Про публічні закупівлі".

2. Замовник також відміняє тендер у разі незатвердження істотних умов енергосервісного договору у строк, визначений статтею 6 цього Закону";

г) у тексті Закону слова "оголошення про проведення процедури закупівлі" та "оголошення про проведення процедури публічної закупівлі" у всіх відмінках замінити словами "оголошення про проведення конкурентної процедури закупівлі" у відповідному відмінку;

б) у [Законі України](#) "Про ринок природного газу" (Відомості Верховної Ради України, 2015 р., № 27, ст. 234 із наступними змінами):

а) в [абзаці другому](#) частини першої статті 2 слова "Про енергозбереження" замінити словами "Про енергетичну ефективність";

б) [статтю 12](#) доповнити частиною сьомою такого змісту:

"7. Платіжні документи (квитанції) на оплату природного газу, які надаються постачальниками побутовим споживачам, повинні містити, зокрема, таку інформацію:

номер особового рахунку;

ціна на природний газ;

сума до оплати та реквізити для оплати;

обсяги природного газу, за які здійснюється нарахування оплати;

період, за який проводиться розрахунок;

термін (строк) оплати рахунка;

розмір заборгованості з оплати природного газу (за наявності);

адреса, номери телефонів, веб-сайт постачальника для подання заяв, претензій та скарг щодо постачання природного газу та обслуговування споживачів;

інша інформація, у тому числі інформація, обов'язковість розміщення якої визначено відповідно до правил постачання природного газу";

в) [статтю 40](#) доповнити частиною четвертою такого змісту:

"4. Платіжні документи (квитанції) на оплату послуг з розподілу природного газу, які надаються операторами газорозподільних систем побутовим споживачам, повинні містити, зокрема, таку інформацію:

номер особового рахунку;

унікальний код, який використовується для однозначної ідентифікації споживача або точки комерційного обліку (ЕІС-код);

тариф на послуги розподілу природного газу;

значення показів приладів обліку природного газу (за наявності), на підставі яких здійснено розрахунок обсягу спожитого природного газу;

обсяг спожитого природного газу за розрахунковий період;

період, за який проводиться розрахунок;

порівняння обсягів споживання у поточному розрахунковому періоді з обсягами споживання за аналогічний період минулого року (в розрізі місячного споживання);

енергоефективні заходи або адреси веб-сайтів, де розміщена така інформація;

сума заборгованості з оплати послуг розподілу природного газу (за наявності);

сума до оплати та реквізити для оплати;

термін (строк) оплати рахунка;

адреса, номери телефонів, веб-сайт оператора газорозподільної системи для подання заяв, претензій та скарг щодо якості природного газу та обслуговування споживачів;

інша інформація, у тому числі інформація, обов'язковість розміщення якої визначено відповідно до кодексу газорозподільних систем";

7) у [Законі України](#) "Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг" (Відомості Верховної Ради України, 2016 р., № 51, ст. 833 із наступними змінами):

а) [частину другу](#) статті 2 після слів "Про питну воду та питне водопостачання" доповнити словами "Про енергетичну ефективність";

б) у [статті 22](#):

абзац перший частини першої після слів "Про державне регулювання у сфері комунальних послуг" доповнити словами "Про енергетичну ефективність";

абзац перший частини четвертої доповнити словами "Про енергетичну ефективність";

8) [абзац перший](#) частини першої статті 2 Закону України "Про ринок електричної енергії" (Відомості Верховної Ради України, 2017 р., № 27-28, ст. 312) після слів "Про охорону навколишнього природного середовища" доповнити словами "Про енергетичну ефективність".

4. Кабінету Міністрів України:

1) протягом трьох місяців з дня набрання чинності цим Законом:

розробити і затвердити державну цільову економічну програму підтримки термомодернізації будівель;

{Абзац другий підпункту 1 пункту 4 статті 21 в редакції Закону № 2392-IX від 09.07.2022}

розробити і затвердити державну цільову програму енергетичної модернізації підприємств - виробників теплової енергії, що перебувають у державній або комунальній власності;

розробити і затвердити державну цільову програму енергетичної модернізації підприємств водопостачання та водовідведення, що перебувають у державній або комунальній власності;

2) у вісімнадцятимісячний строк з дня набрання чинності цим Законом:

забезпечити розроблення та прийняття нормативно-правових актів, необхідних для реалізації цього Закону;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити перегляд та приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом, а також прийняття актів, необхідних для реалізації цього Закону;

3) щорічно передбачати у проекті закону про Державний бюджет України на відповідний рік видатки на програми з підвищення енергоефективності не менше 1 відсотка видаткової частини бюджету;

4) у 2022 році поінформувати Верховну Раду України про стан виконання цього Закону.

5. Операторам систем передачі та операторам систем розподілу протягом вісімнадцяти місяців з дня набрання чинності цим Законом здійснити першу оцінку потенціалу енергоефективності газотранспортної системи, системи передачі електричної енергії, газорозподільної системи, системи розподілу електричної енергії в Україні.

6. Органам місцевого самоврядування прийняти місцеві енергетичні плани протягом трьох років з дня набрання чинності цим Законом.

Президент України

В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ

**м. Київ
21 жовтня 2021 року
№ 1818-IX**